

**ВОЛОДИМИР ПИЛИПОВИЧ ПАТИКА
(ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

10 вересня 2021 р. виповнилось 75 років від дня народження доктора біологічних наук, професора, академіка Національної академії аграрних наук України, академіка Академії наук вищої школи України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, відомого вченого в галузі мікробіології, агроекології та біотехнології, завідувача відділу фітопатогенних бактерій Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України Володимира Пилиповича Патики.

Володимир Пилипович народився 10 вересня 1946 р. у с. Мала Маньківка, що на Черкащині, у селянській родині. Батьки померли, коли Володимиру було лише 11 років. Після закінчення школи-інтернату в селі Шевченкове Звенигородського району Черкаської області він вступив до Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка на хімічний факультет, де отримав вищу освіту за спеціальністю «хімія природних сполук» (1964—1969). Ще навчаючись в університеті працював інженером в Інституті мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України (1968—1969). Із 1969 по 1971 р. служив у лавах Радянської Армії.

Протягом 1971—1980 рр. пройшов кар'єрний шлях від лаборанта до старшого наукового співробітника Українського науково-дослідного інституту сільськогосподарської мікробіології (м. Чернігів). Закінчив аспірантуру і захистив кандидатську дисертацію у Всесоюзному науково-дослідному інституті сільськогосподарської мікробіології (м. Ленінград, нині — Санкт-Петербург) на тему: «Изучение фитотоксических свойств некоторых почвенных микроорганизмов» (керівник О.О. Берестецкий). У 1975 р. йому було присвоєно науковий ступінь кандидата біологічних наук.

Згодом В.П. Патики очолював відділ ґрунтової мікробіології південної зони СРСР (1982—1992), Кримський філіал ґрунтової мікробіології Інституту землеробства УААН (1992—1997).

У 1992 р. захистив докторську дисертацію в Інституті мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного на тему: «Роль азотфіксуючих мікроорганізмів в підвищенні продуктивності сільськогосподарських рослин». Обраний дійсним членом (академіком) Української академії аграрних наук (нині — Національна академія аграрних наук України) зі спеціальності «сільськогосподарська мікробіологія» (1995).

Протягом 1997—2000 рр. В.П. Патики очолював Інститут сільськогосподарської мікробіології УААН (м. Чернігів), згодом — Інститут агроекології та біотехнології УААН (м. Київ) (2000—2005). З 2006 р. — завідувач відділу фітопатогенних бактерій Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України.

Наукові праці Володимира Пилиповича присвячені дослідженням у галузі екології, агроекології, біотехнології, ґрунтової мікробіології, біологічної азотфіксації та біологічної мобілізації фосфору ґрунту, мікробіологічного захисту рослин від шкідників і гризунів, селекції рослин на підвищення азотфіксу-

вального потенціалу тощо. Отримані ним та його колегами результати є оригінальними, відкривають нові закономірності функціональної взаємодії ґрунтових мікроорганізмів із сільськогосподарськими рослинами, біотехнології та екології ґрунтових мікроорганізмів. Особливо важливими є дослідження з розробки технологій виробництва і застосування мікробіологічних препаратів для живлення сільськогосподарських рослин та їхнього захисту від хвороб і шкідників.

З учнями та колегами Володимир Пилипович розробив і впровадив у виробництво біопрепарати азотфіксувальних мікроорганізмів ризоагрин (діазофіт), ризоентерин, ризобофіт, агрофіл, анаризин та ін. Під його керівництвом у 2004 р. було розроблено Державну концепцію, а згодом — Державну програму збалансованого (сталого) розвитку агросфери.

В.П. Патица — лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2005), лауреат нагороди Ярослава Мудрого в галузі науки і техніки Академії наук вищої школи України (2005), лауреат премії ім. Д.К. Заболотного НАН України (2005), премії Національної академії аграрних наук «За видатні досягнення у аграрній науці» (2015).

За вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу України, багаторічну сумлінну працю та високий професіоналізм В.П. Патиці присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» (2013).

В.П. Патица отримав Почесну відзнаку Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи (2000) за організацію вивчення популяційно-генетичних наслідків екологічних катастроф на прикладі аварії на Чорнобильській АЕС, нагороджений орденом «Знак Пошани» (2001), Почесною грамотою Президії Національної академії аграрних наук України за вагомий особистий внесок у розвиток аграрної науки з питань агроекології та ґрунтової мікробіології, підготовку наукових кадрів вищої кваліфікації (2011).

Володимир Пилипович є автором понад 840 наукових праць, низки оглядів, проблемних статей, 32 колективних монографій. Отримав понад 50 патентів і авторських свідоцтв. Під його керівництвом підготовлено 11 докторів і 20 кандидатів наук.

В.П. Патица проводить велику громадську роботу. Він є засновником «Агроекологічного журналу», членом редакційних колегій провідних наукових журналів: «Мікробіологічний журнал», «Фізіологія рослин і генетика», «Вісник Харківського національного аграрного університету, серія Біологія», «Вісник Уманського національного університету садівництва», «Мікробіологія і біотехнологія». Володимир Пилипович є членом спеціалізованих вчених рад Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України та Уманського національного університету садівництва.

Він — почесний професор Харківського національного аграрного університету, Уманського національного університету садівництва, Полтавської державної аграрної академії.

Володимир Пилипович понад 30 років опікується учнями Шевченківської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату Черкаської обласної ради з поглибленим вивченням предметів гуманітарно-естетичного профілю, яку він закінчив у 1964 р., є почесним членом педради цієї школи-інтернату. Щорічно кращих учнів школи нагороджують премією.

Щиро вітаємо Володимира Пилиповича з днем народження, зичимо йому міцного здоров'я, творчого довголіття, успіхів у всіх починаннях і нових наукових здобутків на благо Вітчизни.

*В.В. МОРГУН,
С.Я. КОЦЬ*